

12
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА
ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ЛЕМКО

2010

Іван Мердак

каталог

ПОВЕРНЕННЯ

Цього невисокого на зріст чоловічка з теплотою філософського погляду та неосяжним добром, відданого служінню мистецтву, знали і любили не лише в Тернополі, в Україні, а й у далеких світах. Бельгійці називали нашого лемківського самородка автором живих скульптур, німці — grosмайстром, поляки визнавали, що «таких жезьбів Польска не відзяла», американці вважали його найбагатшою у світі людиною, австралійці заздрили, що він не жив у них...

Свого часу Іван Мердак входив у десятку найкращих скульпторів Радянського Союзу і виставлявся у всесвітньо відомому московському музеї імені Сергія Коненкова.

Він завжди був і залишився сином Лемківщини, співцем її природи та звичаїв, яскравим продовжувачем традицій лемківської різьби. Він, як ніхто інший, завше мав талан до тонкої спостережливості і дивовижної уяви. У нього рідкісне відчуття дерева — найприроднішого матеріалу, яке щоразу оживало від легенького доторку різця майстра. Він навчився відчувати душу деревини; побачити такі тонкощі в природі може лише людина глибокої і ніжної натури. Кожна його робота давала поштовх до незвичних роздумів: де довершений природній твір, а де його вміло торкалася рука Івана Мердака.

Йому вдалося розгадати глибинні таємниці своєї давнини, яка зваблювала і надихала до пошуку незвіданого. Основу творчої скарбниці скульптора становлять лики наших рідних древніх пращурів, котрі генетично пронесли ідею світолюбної і світославної української культури, історії та релігії. За його скульптурами можна вивчати іс-

КОЗАК МАМАЙ

ДІД ДМИТРО

торію Київської Русі. Перше, що кидалося у вічі, — надзвичайна працьовитість і посидючість майстра.

У нього були найблагодородніші наміри, добре серце і чисті руки.

Важко і незвично говорити про цю світлу і надзвичайно добру людину в минулому часі. Був він із своєї рідної творчої плоти, зі своїми емоціями, зі своїми діями та незвичними вчинками, зі своїми, як у кожного із нас, смертних, не завжди простими стосунками навіть із близькими людьми.

Для багатьох його переїзд у 70 річному віці з Тернополя в Херсон став несподіванкою. Ще б пак: для херсонців дерев'яна скульптура — екзотика і фантастика! „Усе ніби добре, маю умови для роботи, гарну приватну триповерхову хатину, 25 сотих городу..., — зізнався Іван Григорович друзям, — але постійно болять вуха: не чую рідної мови! Якби ви тільки знали, як це гнітить і принижує!”

Лемко, який змалечку закохався в рідну українську мову і мав радикальні погляди щодо побудови і розквіту молодій державі і зросійщений Херсон!? Це ніяк не в'язалося. Але і цьому крокові було своє пояснення. Адже дід Дмитро і батько Григорій свій останній спочинок знайшли саме там. 27 травня 2007 року до них долучився і він — Іван Мердак...

„Люди надзвичайно жорстоко ставляться до дерева, — любив повторювати Іван Мердак. — Бездумно і безпідставно зрізаємо, спалюємо, нищимо. Дерево супроводжує нас протягом життя, тому воно рідне і близьке. На весіллях грає скрипка, сопілка і цимбали. Спимо на дерев'яних ліжках, користуємося меблями. Змалечку ніщо не замінить дерев'яної коліски і також малюсінського ліжечка. Навіть, згоряючи, дерево наостанок віддає нам своє тепло, не маючи ревності через те, що поводимося з ним варварськи. Коли закінчуємо життя — домовина також дерев'яна, як і хрест. На могилах садять калини...”

Ховали Майстра у дерев'яній домовині, але далеко від дорогого і рідного Тернополя у краї де майже не ростуть дерева і куди з волі і ласки скульптора були перевезені всі дерев'яні скульптури, які народжувалися в нашому краї.

У житті, як і у природі, має бути баланс, як і гармонія....

Впродовж останніх двох десятиліть Івана Мердака єднала справжня чоловіча дружба з Михайлом Цимбалюком. Їх назавжди об'єднали гори, любов до матінки-природи, до першооснов буття.

Чи не з першого дня роботи на посаді голови Тернопільської обласної державної адміністрації Михайло Цимбалюк виношував мрію повернути скульптурні шедеври нашого таланта-самородка на рідне Надзбруччя. Свято повернення півсотні робіт Івана Мердака стало можливим завдяки й сприянню синів великого лемка — Ігоря та Сергія.

Через вісім років Іван Мердак повернувся на Тернопілля.

Сільський хлопець, вихований змалку в потребі трудитися, він, мов та бджола, постійно і невтомно носив, крапелька за крапелькою, мед до українського мистецького стільника. Кожна робота несла добрий дух, позитивну енергію. Не дивно, що його творіннями захоплювалися всі, вони заціпали за живе навіть найчерствіші душі. Усе зроблене — наче пісня, найкраща і наймиліша поезія життя. І слава Богові, що вона у Мердака була невичерпною. Вона вічна і віща.

Михайло Маслій

НЕСТОР-ЛІТОПИСЕЦЬ

КНЯГИНЯ ОЛЬГА

СТЕПОВА БАБА

КНЯЗЬ СВЯТОСЛАВ

ТЕРЕБОВЛЯНСЬКИЙ КНЯЗЬ ВАСИЛЬКО

БАНДУРИСТ

ДІД СИНЬОГІР

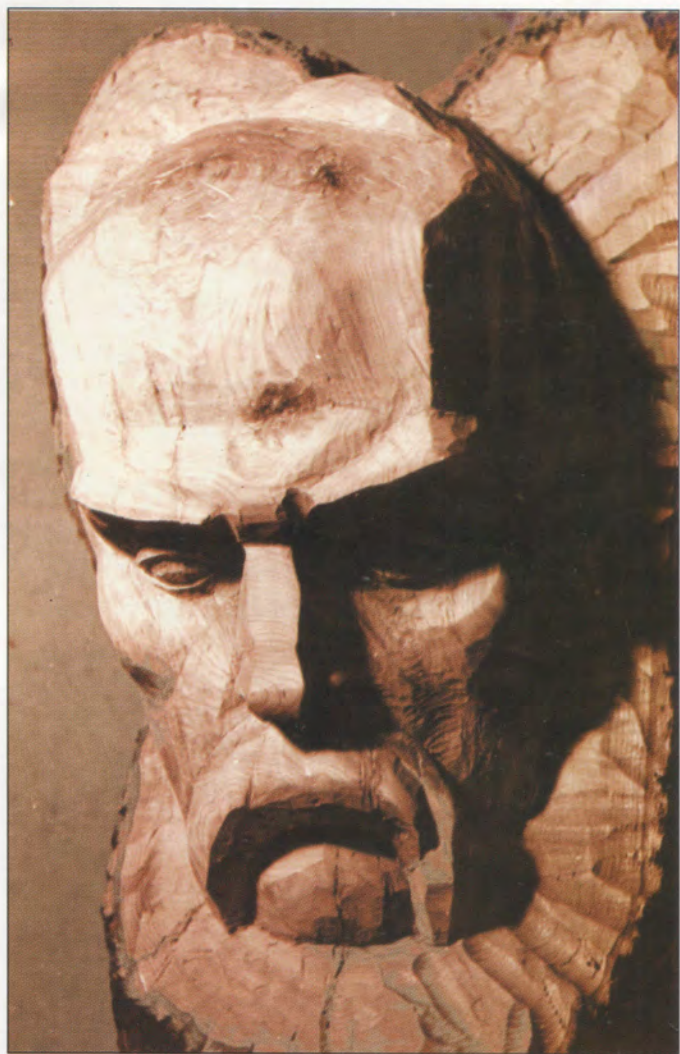
ЯРОСЛАВ МУДРИЙ

ДОМОВИЙ

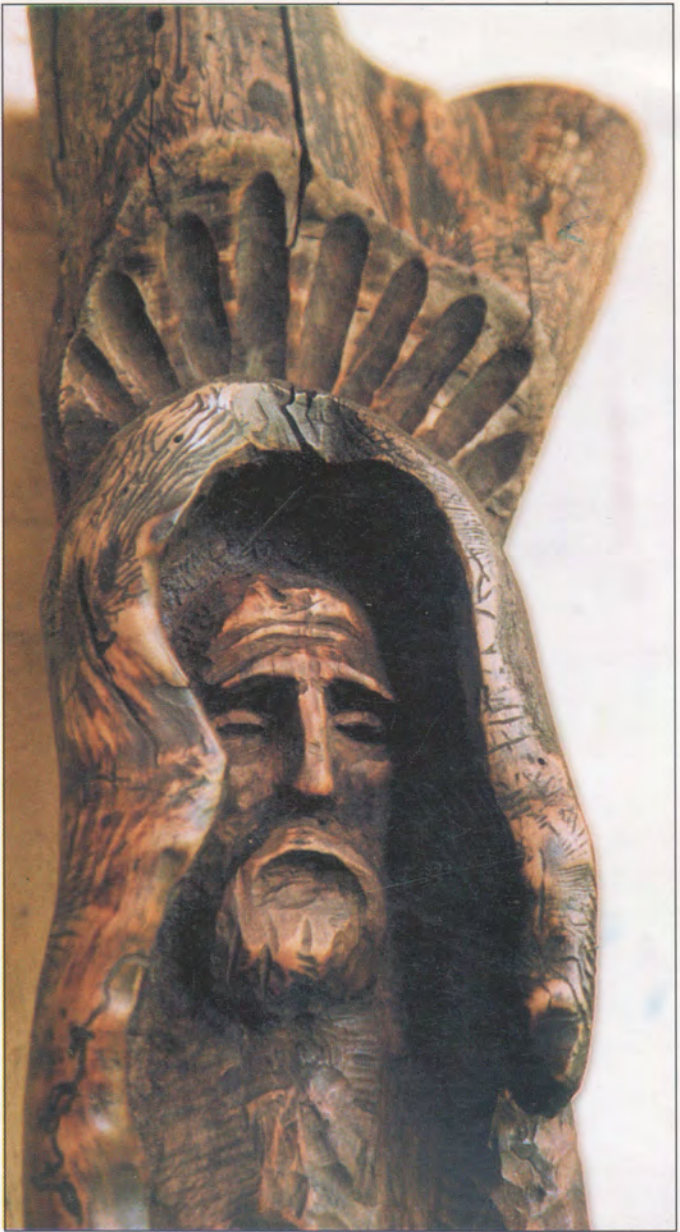
MABKA

ДУМИ МОЇ, ДУМИ

МАТИ

АПОСТОЛ ЛУКА

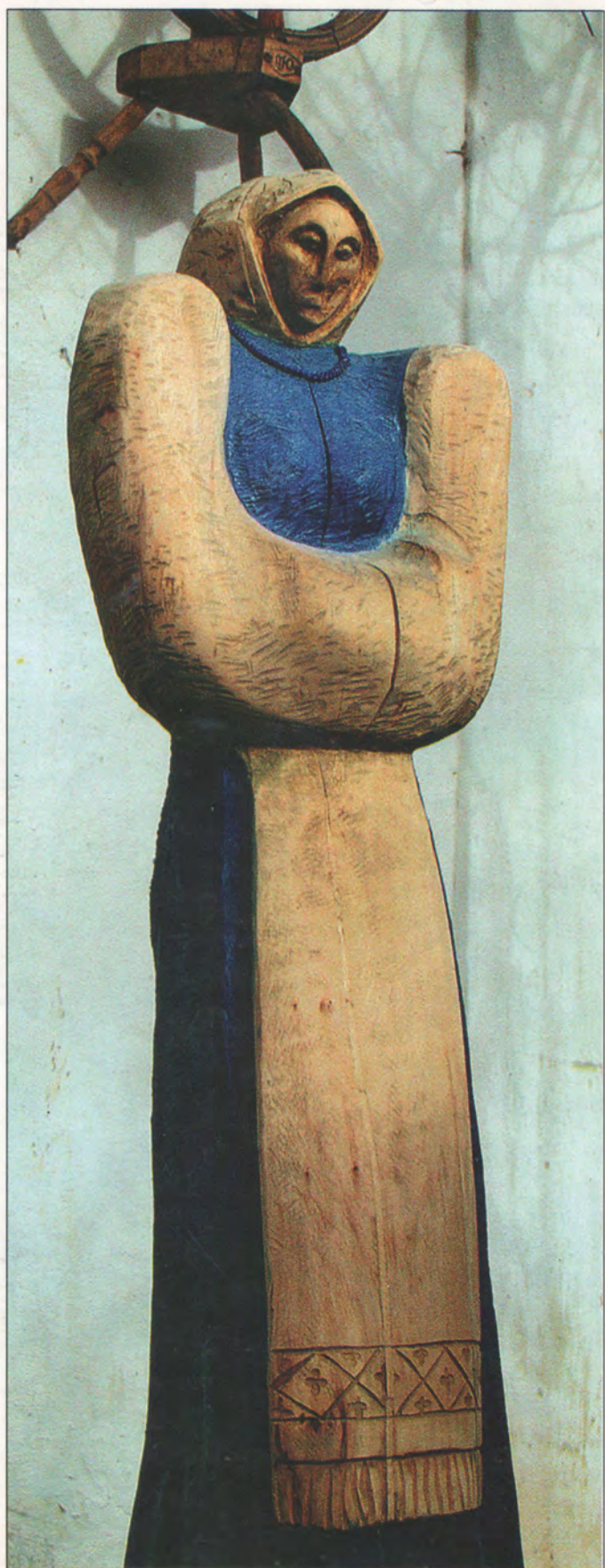
НА ГОВЕРЛІ

В ЯРЕМЧЕ

РІЗДВО 2000 Р.

ЛЕМКИНЯ

ТЕРНОПІЛЬ 2010

Наклад 1000 прим. Друк ПМП «Горлиця», тел. 0352 43-00-12